

Nr 77.

Av herrar **Olsson** i Ramsta och **Osberg**, om kapitalökning för arrendeegnahmefonden och arrendelånefonden.

Vid 1933 års riksdag väckte vi en motion, nr 482, vari hemställdes om en skyndsam utredning angående verksamma åtgärder till arbetslöshetens bekämpande genom framskapandet av 2,500 nya småbruk per år under en tid av fyra år. Med anledning av denna motion föreslog särskilda utskottet ett anslag av 700,000 kronor för bebyggandet av nya jordbruk å härför lämplig jord i statens ägo. Riksdagen beslutade i enlighet med vad särskilda utskottet sålunda föreslagit. Det beräknades att för detta belopp kunna framskapa omkring etthundra stycken nya småbruk.

Vid 1934 års riksdag upprepade vi vår motion från föregående år med begäran om utredning angående verksamma åtgärder för arbetslöshetens bekämpande genom framskapandet av 2,000 nya småbruk per år under en tid av fem år. I motionen hemställde vi dessutom om ett anslag av 3,000,000 kronor för nyskapandet av småbruk för arbetslösa och härtill lämpliga personer samt uppläggandet av en lånefond för uppsättningslån till ett belopp av 1,250,000 kronor.

Enligt i motionen angiven beräkningsgrund skulle härför kunna framskapas 500 stycken småbruk och lämnas uppsättningslån av 2,500 kronor till varje av dessa 500 småbrukare.

Motionen hänvisades till jordbruksutskottet och behandlades där i samband med Kungl. Maj:ts proposition nr 268 angående insättandet av en arrendeegnahmefond m. m. Kungl. Maj:ts proposition innebar dels att en arrendeegnahmefond skulle bildas samt att härför skulle anvisas för budgetåret 1934/1935 under utgifter för kapitalökning, statens utlåningsfonder, ett reservationsanslag av 1,200,000 kronor, dels ock att en fond benämnd arrendelånefonden skulle inrättas, från vilken lån må utlämnas till innehavare av arrendeegnahmeför anskaffande av nödiga jordbruksinventarier m. m. För de av Kungl. Maj:t äskade medlen kunde på sin höjd ett hundra nya arrendejordbruk framskapas och de blivande innehavarna av dessa förses med uppsättningslån. Jordbruksutskottet beslöt att hemställa hos riksdagen om bifall till Kungl. Maj:ts förslag och att vår motion II:26, i den mån den ej kunde anses besvarad genom vad utskottet hemställt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Riksdagen biföll vad jordbruksutskottet sålunda hemställt. Resultatet blev alltså att 1934 års riksdag beslöt fortsättandet av 1933 års riksdags beslut om frambringandet av ytterligare ett hundra nya arrendesmåbruk.

För effektuerandet av riksdagens beslut tillsatte Kungl. Maj:t en statens nämnd som skulle handhava verkställigheten av vad riksdagen sålunda

beslutat. Först i vår kunna de första femtio småbruken beräknas få tagas i besittning av de personer, som vid den stora gallringen av sökandena blivit de utvalda. Till varje småbruk finnas ej mindre än 15 stycken sökande. Det visar sig alltså vara stor tillgång på folk, som vilja hava dessa arrendegårdar.

I årets statsverksproposition under sjätte huvudtiteln, punkt 11, föreslår Kungl. Maj:t att såsom kapitalökning till arrendeegnahmefonden för budgetåret 1935/1936 anvisas ett reservationsanslag av 1,800,000 kronor och under punkt 12 att till arrendelånefonden anvisas ett reservationsanslag av 300,000 kronor. Härmed avses att ytterligare framskapa ett hundra arrendeegnahm.

Under hänvisning till den motivering som vi anförde i vår motion i detta ämne vid 1934 års riksdag, motion nr 26, hysa vi fortfarande den uppfattningen att ett vida större antal småbruk nu borde med statens hjälp nybildas. Visserligen har arbetslösheten nedgått högst betydligt, men det torde vara ovisst om och när industrien kan absorbera våra arbetslösa. En fortgående avfolkning på det större jordbruket äger alltså jämt rum, samtidigt med att skörderesultatet ökas. Frågan om det större jordbrukets räntabilitet hänger också tydligen samman, åtminstone för närvarande, med statens prisreglerande ingripanden. Departementschefen säger: »Då verksamheten ännu befinner sig på försöksstadiet, synes det emellertid lämpligt att, på sätt nämnden anför, verksamheten under nästkommande budgetår begränsas att avse färdigställandet av ungefär enahanda antal lägenheter som avsågs med det för innevarande budgetår beviljade anslaget eller ett hundratal». Visserligen är försiktigheten en dygd. Och visst gäller det för staten liksom för enskilda att pröva sig fram. Men här gäller ju i första hand att skapa framtida arbete och försörjning åt härför lämpliga personer och då anse vi, att man bör våga något. Hur många miljoner ha ej under de senaste åren lagts ned på nödhjälpsarbeten, som aldrig komma att förränta sig. Att det finnes kvalificerat folk till ett vida större antal arrendesmåbruk torde nu vara ådagalagt. Om dessa arrendesmåbruk läggas ut på någorlunda god jord och bebyggelsen sker praktiskt och billigt, taga vi för givet, att en ung och duglig jordbruksarbetare med en arbetsam hustru och i vissa fall barn, som kunna hjälpa till, skall komma att klara sig. För övrigt skall man vänta med utökningen av antalet sålunda tillskapta arrendesmåbruk tills man ser, huru de första hundratalen klara den ekonomiska sidan av saken, så tager det troligen flera år.

Statens jordnämnd har i skrivelse till Kungl. Maj:t anmält att för fortsatt verksamhet på detta område det blir nödvändigt att inköpa i enskild ägo befintlig jord. Själva jordanskaffningen komme då att draga större kostnad än under innevarande budgetår, då 1,200,000 kronor voro tillgängliga. Nämnden begär nu för detta ändamål 1,800,000 kronor.

Då vi som sagt allt fortfarande äro av den åsikten, att tillkomsten av

dessa arrendesmåbruk bör ske i något hastigare tempo än vad Kungl. Maj:t nu föreslår, komma vi, under hänvisning till vad vi härovan anfört och motiveringen i motion II:26 vid 1934 års riksdag, att föreslå riksdagen en utökning av antalet arrendesmåbruk under budgetåret 1935/1936 från ett hundra stycken till tvåhundrafemtio. Vi göra detta med hänsyn till det stora antalet sökande under innevarande budgetår. Beloppet av erforderliga medel skulle, om vårt förslag vinner bifall, bliva 4,500,000 kronor till arrendeegnehemsfonden samt till arrendelånefonden 750,000 kronor.

Vi hemställa sålunda,

att riksdagen måtte besluta

1) att såsom kapitalökning för arrendeegnehemsfonden anvisa för budgetåret 1935/1936 ett reservationsanslag av kronor 4,500,000;

2) att såsom kapitalökning för arrendelånefonden anvisa för budgetåret 1935/1936 ett reservationsanslag av kronor 750,000.

Stockholm den 17 januari 1935.

Gustaf Olsson
i Ramsta.

Oscar Osberg.